

I ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике:

Општина Ивањица сеналази у југозападном делу Србије познатом као Старовлашко-Рашка Висија. Територија општине има површину од 1.090 km² (109.000 ha) и шеста је по величини у Републици Србији. Има 49 насељених места. Просечна густина насељености је 29 становника по км² (према подацима из 2012. године, извор: РЗС). Удаљена је од Београда 224 km и граничи се са општинама Рашка, Сјеница, Нова Варош, Ариље и Лучани и градовима Краљево и Нови Пазар. Са општинама Лучани и Горњи Милановац и градом Чачак припада Моравичком управном округу који је у саставу Региона Шумадије и Западне Србије. Ивањица је државним путем I брета (број 13) у смеру преко Ариља и Пожеге (42 km од Ивањице), повезана са саобраћајницом Београд - Јужни Јадран и са путем Београд - Бар, а у смеру преко Јаворса Сјеницом. Државним путем II реда (број 151) преко Гучеповезана је са Чачком и Краљевом (преко Каоне) а путем I б (број 36) преко Ушћа са Ибарском магистралом (делом правца између Краљева и Рашке). Путем регионалног значаја преко Мучња и Јасенова излази на Златарско језеро где се (исп ред Нове Вароши) везује за Јадранску магистралу.

Природни услови и животна средина:

Релеф - Планине су доминантан облик рељефа у овом крају, а временом настанка, геолошким саставом и правцем пружања припадају динарском типу планина. Богатесу шумама, пропланцима, пашњацима, хладним изворима, бистрим речицама и чистим ваздухом, дивљим воћем, разном дивљачи и шумским плодовима. Заступљенесу, како четинарске, тако и лишћарске врсте дрвећа у чистим и мешовитим састојинама савеома богатим фондом врста дрвећа. На територији општине Ивањица сеналазе Парк природе «Голија» (проглашен 20.07.2001. године Уредбом Владе Републике Србије), а у оквиру њега и Резерват биосфере «Голија - Студеница» (проглашен 15.09.2001. године од стране УНЕСКО-а - МуВ), као заштићено природно добро од изузетне вредности првекатегорије. Поред Голије, од планина на подручју општине Ивањица су значајне и Чемерница, Мучањ и Јавор. Села у Моравичком крају сеналазе у речним долинама и на планинским обронцима. Припадају старовлашком типу насеља изувоних у речним долинама. На овакав положај и тип насеља су утицали планинско земљиште, простране шуме и етничке особине досељеника.

Воде - Речне системе чине бистре, чисте и брзе планинске реке Моравица, Студеница и Ношница које са својим притокама вијеугају низ моравичке планине, дубе кречњачка корита и стварају уске и стрме клисуре. Свјеке Ивањичке општине су изузетно богате рибом и погодне за развој спорта које риболова. На територији општине Ивањица сеналазе водотокови два слива: слива Моравице и слива Студенице које су раздвојени масивима и обронцима Голије. Укупна дужина водотока на територији општине Ивањица рачуна сена 215 км, а површина око 355 хектара. На подручју општине Ивањица сеналазе и извори минералних вода у Бруснику (Голија), у Ивањици навише места (на Буковици, Глијечи, Церови, Мариној Реци) и у Приличком Кисељаку и онесенедовољно експлоатишу. На територији општине сеналази и велики број клисурарека Ношнице, Студенице, Малог и Великог Рзава, Лишанске и Хајдучке реке. Изузетну природну занимљивост Моравичког краја представљају и три језера. Тичарили Дајићко језеро сеналази на северозападној страни Голије, на надморској висини од 1.420 метара. Језеро је годинама представљало загонетку и за њега су везане бројне легенде. Ботаничар Др. Недељко Кошанин јестудијом из 1907. године разрешио неке природне тајне везане за језеро. Језеро Небеска сузасеналази на 1.495 метара, на месту званом Округлица појавило се послеземљотреса у Румунији и нешто је веће од Тичар језера. Треће језеро које језарасло у тресавску вегетацију је Кошаниново језеро и налази сена 980 метара надморске висине испод Црепуљника.

Клима - Према географској ширини (430 и 340) Ивањица и њена околина битреба доамају умерено континенталну климу, али су рељеф и биљни покривач утицали да скоро оео Моравички краја има планинску климу. Карактеристике климе сврставају овај крај у ексклузивне европске климатске бање и није случајно у Ивањици изграђен Завод за превенцију, лечење и рехабилитацију болестикрви. Уредбом Владе Републике Србије, 25. јануара 2000. године, Ивањица је проглашена заваздушну бању. Досадашња испитивања не двосмислено су показала да је ово подручје изразито повољно за лечење и рехабилитацију малокрвности, плућних обољења, алергија и неуролошких обољења.

Биљни и животињски свет, шумски фонд - Општина Ивањица има површину од 1.090 km², од чега шуме и шумско земљиште обухватају површину од 57.759 ha, од тога у државном власништву је 32.957 ha, а у приватном 24.802 ha. Пољопривредно земљиште обухвата 47,06%, шуме и шумско земљиште 49,54%, а неплодне површине 3,40%. Педолошки услови односно типове земљишта општине Ивањица имају претежно брдско планински карактер. Поред рељефа и геолошка подлога је значајан чинилац у образовању земљишта. Велики распон у надморској висини од 402 до 1.833 метра, условљава климатске разлике које утичу на разноврсност биљног света на територији општине Ивањица.

Наприсојним странама планинавишеје њива и воћњака, хрстове и листопаднешуме, а наосојним странама преовлађују ливаде и пашњаци. У долиналимарека, нарочито долином Моравице, највишеје њива, ливада и воћњака, а у новијевремесвејевишемалињака. Шумскоблагаје изузетан потенцијал Моравичког краја, јернашумеотпадаокополовинаукупнеповршинеопштине. Државнешумезаузимају 32.957, а приватне 24.802 хектара. Одшумског дрвећанависинидо 1000 метара распрострањени су врба, топола, јова, јасен, цер, хрст, граб, брест, буква, јавор и зова, а нависинипреко 1.000 метара смрча, јела и бор. Наовим просторима јераспрострањено и шумскобиље: леска, дрен, глог, клека, и зеленика, а на Голији расте и црвеназова. Шумесубогатешумскимвоћем: боровница, јагода, малина, купина, рибизла и огрозд и различитим врстама печурака: вргањ, смрчак, рудњача, поповача, лисичарка, млечњача. На подручју општине Ивањица постоје изванредне могућности за развој ловног туризма, а постоји и удружење ловаца "Чемерница". Наовим просторима живе: медвед, лисица, зец, куна, срна, јазавац, дивљасвиња, фазан, дивљакока, орао, сова, кобац, итд. Одређене врсте су законом заштићене животиње. Брзи планински потоци и рекесубогатиразноврсномрибом: пастрком, младицом, кркушом, мреном и кленом. Нашумском подручју овог краја сена лездева природна резервата. Први, површине 14 хектара сена лездева под највишим врхом Голије, Јанковим каменом, а други површине од 26 хектара сена лездева испод Црног врха, у близини Љутих ливада. Ови резервати представљају мешавину јеле, смрче и букве прашумског карактера, а највише стаблојеле у резервату износи 56, смрче 55, а букве 33 метра. Природне знаменитости су и строго заштићене биљне врсте и то: стабло пирамидалне смрче у подручју Бисер Вода - Црни Врх - Радуловац и стабло смрчесакуластом формом круне у делу Дајићке планине. Као природна реткост заштићене су зеленика и јеремичак. Посебну знаменитост представља девет хрстована Палибрчком гробљу изнад Ивањице које је иполегендисимбол изјудевет браће Југовића. Захваљујући израженој висинској разлици од око 1500 м, на Голији се срећу репрезентативан спектар шумских заједница, карактеристичан за укупно вертикално распрострањење шума у Србији. Евидентирано је око 20 шумских заједница. На подручју Голије доминирају чисте састојине и заузимају 60,5%, док семешовите просторуна 39,5% територије. На Голији је евидентирано више од 45 врста дрвећа, приче му се констатује висока степеночуваност природног састава. Евидентирано је присуство племенитих лишћара: планинског јавора, горског јавора, белог јасена, планинског бреста, пољског бреста, млеча, дивљих воћкарица: дивљетрешње, дивљекрушке, јаребике и брекиње, као и ретке и карактеристичне врсте жбуња и приземне флоре које се јављају у овим шумама. У дрвном фонду бројније су лишћарске од четинарских врста, а доминирају буква (са 63,3% позапремини и 54,0% у укупном запреминском прирасту), смрча (са око 19,5% у укупној запремини и 23,0% у укупном прирасту), а далеко је скромније учешће јеле, црног бора, китњака, црног бора и цера (од 1-7%). Остале врсте дрвећа су незнатно заступљене, испод 1%, али доприносе биодиверзитету шумских екосистема. Шумовитост на подручју општине Ивањица износи 49%, ово проценту доприноси чињеница да је подручје Голије већим делом обрасло шумом.

Укупна површина шума на подручју Голије износи 89.000 ха, од чега шуме у државној власности покривају 58%, а приватне шуме 42%. Просечна запремина у овом подручју је 168 м³/ха (108 м³/ха у Србији), а просечан прираст је 4,28 м³/ха (1,39 м³/ха у Србији). У државним шумама доминирају шуме високог узгојног облика (66,6%), затим издана чешуме (16,9%), културе и вештачки подигнуте састојине (14,5%), а шикаре и шибљачине 2,5% одукупне шумообразне површине. Државним шумама и шумским земљиштем на подручју Голије (и Парка природе "Голија") газдује Јавно предузеће "Србијашуме". Према подацима из Статистичког годишњака у 2021. години је пошумљено 2 халишћарима и 67 х четинарима. У истој години посечена дрвна маса лишћара износи 66180 м³ а четинара 45488 м³.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Становништво општине (31.963) јераспоређено у 49 насељених места, 42 катастарске општине и 19 месних заједница. Поред Ивањице, централних заједница су: Буковица, Прилике, Лиса, Луке, Осоница, Међуречје, Девићи, Остатија, Придворица, Средња Река, Кушићи, Брезова, Ковиље, Братљево, Мочиоци, Опаљеник и Ерчеге. Просечна величина насеља, по површини, износи 22,2 км², са просечно око 650 становника. У градском подручју живи 44,40%, а 20,5% становника је насељено у приградским насељима које су од центра удаљена до 10 км, док 24,87% грађана, грађана живи у насељима које су од центра удаљена од 10 до 30 километара. Скоро 8% становника живи у селима које су од градског подручја удаљена преко 40 километара. Према подацима Републичког завода за статистику, на основу вршених редовних пописа становништва, у 2011. години број становника у општини Ивањица мањи је за 7186 у односу на попис из 1971. године. Активност становништва чини 53,8% целокупне популације општине Ивањица, односно 63,9% становништва старије од 15 година. Од укупног активног становништва општине 87,7% је сталан становништво које обавља неко од занимања. Са друге стране, из државаног становништва чини 30,7% укупног становништва општине Ивањица. Ако се посматра образовна структура становништва старије од 15 година, може се рећи да је највећи број становништва са средњим образовањем – 32,8%, док је са основним образовањем 30,6% посма-транепопулације. У односу на виталне догађаје, општину Ивањица, као и већину општина у Републици Србији,

карактеришенегативанприродниприраштајкојије у посматраномпериодуварираоод -0,3%, коликојеизносио 2001. године, до -3,2% 2004. године.

Јасноједасуоваквевредностиприродногприраштајаједанодглавнихразлогаумањењапопулацијеопштине.

ПрикупљениподациПописастановништва 2002. и 2011. годинепредстављајувреданизворподатакакојисеморакористити у планирањудруштвено – економскогразвоја. Наосновутихподатакаиз 2002. и 2011. године, заподручјеопштинеИвањица, могусеуочитинеповољнетенденцијекапродубљивањуследећихдемографскихпроцеса: укупне и природнедепопулацијекао и процесубрзаногдемографскогстарења. ПопоследњемПописуиз 2011. годиненатериторијиопштинеИвањицаживи 31.963 становника, штопредстављаумањењебројастановниказа 9,6 % у односунаПописспроведен 2002. године, кадаје у Ивањициживело 35.455 становника. Имајући у виду, дападбројастановникаодпописадописаекспоненцијалнорасте (2002. у односуна 1991. годинерелативнипадбројастановникабије 3,4 %)

можемоконстатоватидајеИвањицузахватиотрендубрзаногдемографскогпражњења.

ОсновнеразлогеовакветенденцијеопадањабројностипопулацијеопштинеИвањицастребатражити у наглопаду и смањењуобимапривреднихактивностимаод 90-их година XX века, штоједовелодомиграторнихкретањастановништвакајачимпривреднимцентрима, као и у самомсмањењуустопенаталитета.

Акосепосматраобразовнаструктурастановништвастаријегод 15 годинаможесерећидајенајвећибројстановништвасредњимобразовањем – 41,5%, докјесаосновнимобразовањем 30,6% посматранепопулације, високо и вишеобразовањесима 11% становништва.

ПољопривреднагаздинстваопштинеИвањицачине у просекутрочланадомаћинства.

Поддомаћинствомсеподрозумевапородицачијичлановизаједностанују и заједничкитрошесвојеприходезаподмирењесвојихосновнихживотнихпотреба.

Диверзификацијаруралнеекономије:

СтруктураекономијеЕкономијуопштинеИвањица,

наосновудвакритеријума, народногдоходкапосекторимапривређивања и бројазапосленихпопривреднимсекторима, карактеришепресвегапрерађивачкаиндустрија (прерададрвета и производњапроизводаодтекстила). Акопосматрамоструктурупредузећапосекторимаделатности, 33,2% послује у секторупрерађивачкеиндустрије, а затимследитрговинаса 28,8%. У секторупољопривреде, шумарства и водопривредепослује 39 предузећа (10,7%). У оквирупрерађивачкеиндустријевише о 1/3 предузећасебавипрерадомдрвета и производњомпроизводаоддрвета, док у текстилној и прехранбенојиндустријипослује 29,8% и 12,4% предузећареспективно. Прехранбенаиндустријаучествујеса 12,4% предузећа у општиниИвањица. Укупанбројрадњи у општиниИвањицаје 863. Одовогбројнајвећибројсебавитрговином 31,7%, а затимследесаобраћај, складиштење и везеса 15,4%, хотели и рестораниса 13,7% и прерађивачкаиндустријаса 12,6%.

ПерспективаразвојапривредеопштинеИвањицатемелјисена:

- Интензивни и планскиразвојпољопривреде у областигајења, откупа и финалнепрерадекромпира, малина, шљива, јабука, печурака, лековитогбиља и сточнехране, а неопходнојепоспешити и узгојстоке, као и производњумесних и млечнихпрерађевина;
- Производњаздраве и еколошкиисправнехране;
- Развојшумарства, очување и јачањешумскогфонда, комеприпада 49,54 % укупнетериторијеопштине;
- Дрвна и текстилнаиндустрија;
- РазвојтуризмајерјеИвањицапроглашенаваздушномбањом, а подручјепланинеГолјијеПаркомприроде и Подручјембиосфере;
- Развојлова и риболова, јерпостојеизванредниприродниресурси и развијеналокалнаудружења.

Већинаруралногстановништва, осимпољопривреде, има малодругихизворадохотка. У руралнимподручјимаразвојпољопривредеимаограниченемогућности, пасезбоготгатражимогућносталтернативногначиназапошљавања. Тупосебанзначајможедаимаразвојдругихекономских (непољопривредних) активностинапољопривреднимгаздинствима, као и развојразличитихврстаактивности и сервисакојинисуесновезанизапољопривреду. Генералногледано, постојизнатанпотенцијал у туризмуруралногподручја, којијесамоделимичноискоришћен. Подршкомдодатниммогућностимазапошљавањамогу се у некимсрединамазауставитинегативнитрендовидепопулације и напуштањесела.

Диверзификацијаактивностинагаздинствиманеопходнајезазапошљавање и одрживиразвојруралнихподручја, и њомесеможепридонетибољемуравнотежењурегионалногразвоја у економском и социјалномсмислу.

ТуристичкаатрактивностопштинеИвањицасезасниванабогатствуприродних и културнихресурса, дугојисторији и традицији, специфичномидентитетубројнихлокација, гостољубивостиивањичкихдомаћина. ОпштинаИвањицаимабројнемогућностизаразвојсеоскогтуризма.

Упркоснаведенимпроблемимасакојимасесусрећеразвојсеоскогтуризма, неколицинасеоскихдомаћинства у

околини Ивањице се успешно развио туризам. Ова домаћинство налазе у селима: Међуречје, Катићи, Лиса, Кушићи и Девићи, имају могућност да понуде комплетан пансион и укључе госте у туризам везан за посебна интересовања као на пример пољопривредна родоштво и чине (брањемалина, скупљање сенити), затим лов и риболов преко Ловачког удружења и Удружења спортских риболоваца општине Ивањица, планинарења, брањашумских плодова и лековитог биља и друге рекреативно-забавне активности у природи. Што се тиче ловатребана поменути да су предели Ивањице настањени дивљим животињама и тозец, лисица, срна, дивљасвиња, медвед, тетреб, јаребица, орао итд. На Голији је присутан и законом заштићен "белоглави суп". Река Ивањичког подручја су богата разноврсном рибом. У рекама, којима иначе у Ивањици има у дужини од око 250 km, станују највише поточна прмка, поточна мрена (кркуша), јошанка, пљата, липенити. Дакле, села која су зачетници сеоског туризма у Ивањичкој општини, па и Србији поновом су наша лабједињена у понуди Туристичке организације општине Ивањица. Поред поменутих села, а по позивима и захтевима за категоризацију, понуда ће бити допуњена и новим селима као што су Мочиоци (село изнад Катића), Радаљево, Шареник (код Прилика), као и село Братљево. Сва ова села имају уређена домаћинства и са својом лепотом не заостају за онима која се годинама бавету туризмом. Јако је важно поменути и то да се досвих ових села може стићи и аутомобилом и аутобусом и завешину села постоје редовне линије. У свим поменутих села домаћинство су снабдевен квалитетном пијаћом водом у кућама. Сва домаћинства имају телефонске прикључке и електричну енергију, а многа и брзи интернет.

Заштићена подручја: У Ивањици заштићена природна добра заузимају око 40% укупне територије општине: 1. Парк природе Голија, 2. Резерват биосфере Голија - Студеница, 3. Споменик природе Хаџи Проданова пећина 4. Споменик природе – група од 8 стабала цера Парк природе Голија налази се у југозападној Србији, на планинама Голија, Радочело и Чемерно. Захвата површину од 75.183 ха у оквиру општина Ивањица, Краљево, Рашка, Нови Пазар и Сјеница. Овај простор проглашен је парком природе у јулу 2001. године и сврстан је у категорију природно добро од изузетног значаја. Парк природе Голија стављен је под заштиту ради очувања вредности и побољшања стања: шумских екосистема, разноврсности предела и пејзажа, културних добара, трајности и квалитета основних природних ресурса (воде, земљиште и биљнопокривач), биолошке разноврсности засноване на великом броју врста биљака и животиња и њихових заједница и присуству ретких, ендемичних и реликтних врста, као и гео-наслеђа. Одукупно 75.183 ха, колико износи укупна површина Парка природе Голија, на територији општине Ивањица простире се 43.163 ха, односно 57,5%. Због изузетно очуваности изворних природних вредности (многобројни извори, развијена угустарчена мрежа, разурен рељеф, плодно земљиште, богат и разноврстан биљни животински свет), али и културних вредности, на предлог Завода за заштиту природе Србије, МАБ/УНЕСКО комитет, у оквиру Парка природе Голија прогласио је Резерват биосфере Голија-Студеница, површине 53.804 ха, од чега је највећи део на територији општине Ивањица, 43.163 ха или 79%. Хаџи Проданова пећина - Рашчићи је добила име по Карађорђевој води, Хаџи Продану Глигоријевићу који је у пећини склањао избегове. Налази се у долини Рашћанске реке пајезбог тога зову и „Рашћанска пећина“. Удаљена је 7 километара од Ивањице на путу Гаучу, на надморској висини од око 600 метара. У Хаџи Продановој пећини је екипа студената начелу са професором биолошког факултета Београдског универзитета др. Божидаром Ђурчићем, пронашла 25 нових врста пећинских животиња и инсеката које у свету или нису познате или су ретке. 2003. године у организацији Завода за заштиту споменика културе из Краљева спроведена су заштитна археолошка ископавања у пећини и пронађено око 60-ак предмета старих од 40 до 45 хиљада година п.н.е. Изнова је саграђена порушена црква испред пећине познатија као „Аџијина“ која је првпут саграђена 1909. године и посвећена Архангелу Михаилу, а у наредном периоду предстоји унутрашње уређење и отварање Хаџи Проданове пећине за посетиоце. Група од 8 стабала цера – језаштићени природни споменик ботаничког карактера и налази се у насељу Бедина Варош. Извориште Малог Рзава и долина Малог Рзава простире на територији општине Ивањица и Ариље и налази се у поступку доношења акта о заштити предела изузетних одлика. Мали Рзав налази се у средишњем делу западне Србије, припада регији Стари Влахи, и заједно са Моравицом, Великим Рзавом, Ђетињом и Скрапежом представља извориште Западне Мораве. Изворе у селу Катићи, у југоисточном подножју планине Кукутнице. Административно, извориште припада општини Ивањица, а већи део општине Ариље, начим простором и налази значајније природне вредности.

Културно - историјско наслеђе:

Културно историјско наслеђе представљају:

1. Манастир „Светих Архангела“ -Ковиле. Градња овог здања смештасе у време XII или XIII века. Сада у манастиру има 6 монахиња начелу са игуманијом мати Агрипином;
2. Манастир „Преображење“ -Придворица. Један је од најзначајнијих средњовековних споменика у моравичком крају. Налази се на 28 км од Ивањице и 28 км од Студенице. У почетку је био женски манастир,

- затим црква, да би 2007. године поново проглашен манастиром алиовог пута мушким. У манастиру живена стојатељ и два искушеника;
3. Црква „Светих цара Константина и царице Јелене“ - Ивањица. Налазисе у Ивањици. Подигнута је три године после настанка Ивањице, од 1836-1838. године прилози манастира. О њеном напретку стараоселичнокнез Милош Обреновић. Живопис и иконоста су у целини сачувани, а недавно је извршена и њихова рестаурација. Прелепо је архитектонско здање под заштитом државе;
 4. Црква „Светог Николе“ или „Бела црква“ - Брзова. Подигао је деспот Стефан Лазаревић а спомиње се и у једној повељи цара Душана. Црква је удаљена 26 км од Ивањице и стављена је под заштиту државе као споменик културе од великог значаја;
 5. Црква „Светог Николе“ - Косовица. Налазисена 12 км од Ивањице у селу Косовица;
 6. Црква „Светог Саве“ - Миланца. Налазисена 37 км од Ивањице у Миланци. Подигао је ујужичко крушевачки владика Јоаникије 1853. године, који је рођен у овом селу;
 7. Црква „Светог Архистратига Михаила“ - Прилике. Налазисена 8 км од Ивањице;
 8. Црква „Светог Илије“ - Куманица. Налазисена 17 км од Ивањице у селу Куманица. Цркви је поклон извонокраљ Александар Први Карађорђевић задан њеног освећења 1929. године. Стављена је под заштиту државе као просторно културно историјска целина од великог значаја;
 9. Спомен - обележје „Мајор Илић“ - Јавор. Због великог броја борби и ратова који су вођени на овом простору, у различитим временским периодима, Јавор је вероватно „најисторискија“ планина у Србији. Спомен костурни оца погинулима у Јаворском рату 1876. године сведочи о храбрости и одважности српске војске на Јавору. Овде је народ подигао 1907. године споменик легендарном мајору Михаилу Илићу који је погинуо недалеко одатле у првом српско-турском рату 1876. године;
 10. „Школа у Миланци“ је подигнута у селу Миланца 1833. године. Била је прва школа у Моравичком крају. Нова школа са грађа је подигнута 1872. године и настава у њој је извођена све до 1953. године када се школа заторила јер није имала довољно ученика;
 11. „Римски мост“ - Куманица. Налазисена 16-том километру у правцу према Голији. Немогуће је утврдити које и када подигао овај мост. Рестаурација је извршена осамдесетих година прошлог века;
 12. „Камени мост“ - Ивањица. Налазисена реци моравици у Ивањици. Пројектовао га је инжењер Миленко Трудић на почетку 20. века. Држава га је финансирала, а изградња је поверена познатом ивањичанину Благоју Луковићу. Мост је завршен у јесен 1906. године. Био је кажу једини једнолучни мост на Балкану тог времена. Заштићен је као културно добро од изузетног значаја;
 13. „Кушићахан“ - Ивањица. Налазисе у Ивањици и једна је од најстаријих споменика сеоског немарства у Моравичком крају. Некада је служио као коначиште кирицијама који су долазили са Златибора и Санцака. Сада је смештен у центру варошице поред споменика Дражи Михаиловићу. Стављен је под заштиту државе као непокретно културно добро од великог историјског значаја;
 14. Хидроцентрала „Моравица“ - Ивањица. Пуштена је у рад 1911. године као девета хидроцентрала у Србији. Имала је 260 КС и осветљавала јесамоварошицу. Године 1936. изграђена је каменобетонска брана висине 9 а ширине 16 метара. Овај водопад је туристичка атракција и готово заштитни знак Ивањице. Централна представља своје врсно музеј. Тренутно не производи струју. Непокретно је културно добро, просторно културно-историјска целина од великог значаја. Брана и хидроцентрала су комплетно реконструисане и у тучастје 2011. године приређена велика свечаност;
 15. „Јермића кућа“ - Ивањица. Најстарија сачувана зграда у Ивањици и једна је од 12 које ни су изгореле у великом пожару 1846. године. Смештена је на крају градског шеталишта и једна је од визуелних симбола Ивањице. Реконструисана је по пројекту Завода за заштиту споменика културе из Краљева и стављена је под заштиту државе као непокретно културно добро од великог историјског значаја;
 16. „Старачаршија“ - Ивањица. Строги центар града проглашен је 1987. године за просторно-историјску целину од великог значаја. Амбијентална вредност старачаршије је у њеном аутентичном изгледу са почетка XIX века, као и у архитектонско-историјским вредностима појединачних објеката;
 17. Гроб „Бошка Југовића“ - Ивањица. Налазисена 4 км од Ивањице. По предању, повлачећи се са рањеном Косовом, један од браће Југовић - Бошко, умренима домак Ивањице. Ту га је сачувала мајка Кнегиња Милица, а на његовом гробу је саградила малу цркву. На гробу и на темељима стареног црквеног зида подигао је Благоје Луковић из Ивањице 1929. године и посветио је Св. Кнезу Лазару. Посађено је и 9 нових храстова који симболизују девет Југовића. Данас их има 7;
 18. „Споменик револуције“ - Ивањица је мозаик величине 5 x 2,4 метра. Представља изузетно уметничко дело и највећи мозаик на отвореном простору у околности. Аутор овог значајног остварења био је угледни југословенски сликар Ђорђе Андрејевић Кун. Отворен је

1957. године. Овајвојнимеморијал у потпуностијеобновљен 2008. године. Споменикреволуцијејепоглашензапросторнокултурноисторијскуцелинуодвеликогзначаја;
19. Споменик „ГенералДрагољубДражаМихаиловић“ -Ивањица. Налазисе у центруграда. Подигнутјеаприла 2003. годинена 110-годишњицу рођења у знаксећањанаЛегендарногвођуРавногорскогпокретау Псветскомрату, ђенерала и командантајугословенскеКраљевскевојске у отаџбини. Поредспоменикајеи „Чичиндом“ којипрераста у Равногорскубиблиотеку и музејравногорскогпокрета. ДрагољубМихаиловићјерођен у Ивањици 14. априла 1893. године, у матичнојкњизизаведенподтекућимбројем 116 одоцаМијаила и мајкеЦмиљанеМихаиловић. Осуђенјенасмрт 1946. године и убијен у Београду. ГенералМихаиловићјенајодликованијирпскиофицир у историји.
- Овомприликомнабројанјесамодокултурно-историјскогнаслеђаИвањице, и неколициналичностикојајеучествовала у стварањуистог.

Најважнијекултурнеманифестације у општиниИвањица: 1. СаборловацаГолије 2. Смотранародногстваралаштва - ЗвуциГолије, Јавора и Мучња 3. Фестивализворнесрпскепесме - Прилике 4. Фестивалдечижихфолклора - Прилике 5. Јаворскисабордвојничара и старихмузичкихинструменатаСрбије 6. Фествалкултуре - Нушићијада

Географскеспецифичности: ОпштинаИвањицасеналази у брдско-планинскомподручју и оивиченајепланинскимвенцимаГолије, Јавора и Мучња. ПланинаГолијајеУредбомВладеРепубликеСрбијепоглашеназаПаркприроде (2001. године), и истегодинеАктом УНЕСКО-а заРезерватбиосфере. УредбомВладе РС, 25. јануара 2000. године, Ивањицајепоглашеназаваздушнубању. Прематоме, значајниприродниресурсиивањичкеопштинесупланине (навећишумскифонд у земљи), поља (оранице и баште) и реке (великипотенцијалзаградњуМХЕ и акумулационихјезера).

Руралнаинфраструктура:Изграђеностмрежесаобраћајнеинфраструктуре, премаподацима РЗС, за 2021. годину у оквиримаопштинскихграницапостоји 404 km путева, локалног, магистралног и регионалногкарактера. ПремаУредби о категоризацијидржавнихпутева („СлужбенигласникРС“, број: 105/2013, 119/2013 и 93/2015), магистрални и регионалниправципрекатегоризујусе у државнепутеве IА, IБ и II реда. ОвомУредбомсаобраћајночвориштенатериторијоопштинеИвањицачинедржавнипут IБ реда, број 13 (НовиСад - Рума - Шабац - Ваљево - Пожега - Ивањица - Сјеница), државнипут IБ, број 36 Ивањица - везадржавнимпутемброј 15 (Баточина - Крагујевац - Краљево - Рашка - НовиПазар - Рибарићи - границасаЦрномГором) и државнипут II реда, број 151 Бељина - Гуча - Ивањица. Деоницедржавних и локалнихпутева (регионалногзначаја) направцупружањакрозтериторијуопштинеИвањицапрекривенесуквалитетнимасфалтнимзастором, изузевделасаобраћајницанапросторуПаркаприродеГолијакојиповезујуопштинуИвањицасарегионалним ТЦ Одвраћеница, надеонициГолијскаРека - Одвраћеница, у дужиниод 16 km и ИвањицусаДугомПољаном, надеонициГолијскаРека - ДугаПољана 14 km. У токусурадвинаизградњипоменутихправаца. Правацпружањаосталихпутевалокалногкарактера, представљавезуурбаног и административногцентраопштинеИвањицасавеликимбројемсела и заселака. Имајући у виду, данасељеностпросторакарактерише 49 насељенихместаса 19 меснихзаједницанапросторуод 1.090 km², квалитетлокалнихсаобраћајницадетерминишенизакстепенизграђености, недовољнаразвијеност и приличназапуштеностусловљенадугогодишњомунутрашњомкризом.

ОптимизацијаразвојасаобраћајанатериторијоопштинеИвањица, премапотребамалокалнаезаједницекао и програмимаразвојаРепубликеСрбијеподрозумевависокаулагањакојазначајнимделомулазе у опредељењадржаведасесаобраћајнамрежа у овојрегијучиниоефикасном и местомпреламањаатраспортапогоднимзаразвој и локацијуиндустријских и туристичкихкапацитета. Изградњааеродрома „Морава“ у ЛађевцимакодКраљева, ћедопринетиразвојупривреде и туризманапросторукојемгравитира 2 милионастановникацентралнеСрбије. Затим, у планирањудржавнепутнемрежеСрбије и ЦрнеГореповезивањеБеоградасаЈужнимЈадраном, будућиаутопут Е-763 (везаЈадранско-ЈонскогбасенасаПаневропскимкоридорима X и VII) којисепротежекрозцентралнеделовеСрбије и ЦрнеГоре, одБеоградадообалеЈадранскогмора (Бар), представљанајкраћудрумскувезуБеограда и његовогзалеђасаЈужнимЈадраном. АутопутсвојомтрасомпролазићекрозцентралнидеоитериторијеопштинеИвањица. Тоћеуједнобити и најкраћавезаМађарске и РумунијепрекоСрбије и ЦрнеГоресајужномИталијом и Албанијом и захватаћеширокогравитационоподручјесаоко 4,7 милионастановника.

Комунална и енергетскаинфраструктура

Водоснабдевање:ВредностииндикатораАгенцијезазаштитуживотнесредине SWQI (Serbian Water Quality Index) којипоказујефизичко-хемијски и микробиолошкиквалитетповршинскихвода,

премаиспитивањимаАгенцијенарекамаМоравица и Студеница у потпуностипотврђујудајевода у општиниИвањицачиста и доброгквалитета.

У системеводоснабдевањаИвањичерегистрованоје 5.637 прикључака. Процењујеседаводузапићеизовогсистемакористиоко 16.000 становника у меснимзаједницамаИвањица и Буковица. ОсталанасељанаподручјуопштинеИвањицаснабдевајусенепречишћеномводомсалокалнихизворишта, одкојихпостојиразводнамрежакојајеуглавном у лошемстању.

Премаподацима ЈКП Комуналнофиналнапотрошњаводе у домаћинствимаизносилаје у 2021. години 782.033 м³. Уколикосекаореферентнагодинаузме 2021. година, просечнагодишњапотрошњаводепоставнику у општиниИвањица, рачунајућистановникеприкључененајавнуводоводизносиоко 54 м³ годишње. Тимеседобијадаједневнапотрошњаводепоставнику 148 л/рс дан, штојезнатноисподрепубличкогпросекаод 350 л/рс дан. Процењујеседаједневнапотрошњазнатновећа у односунаисказаниподатак, будућидаједандеостановништваплаћаводуупаушално, а одређенибројдомаћинставапоредприкључењајавнуводоводнумрежупоседује и сопственеизворе. Застарелостводоводнумрежеводидочестихкварова, великихгубитакаводе и високихексплоатационихтрошкова. Премакупнојколичинипроизведеневодепроцењујеседагубицидостигу и до 50 %. У већемделуградскеводоводнумрежејенеопходноизвршитипотпунозаменудограјалихазбестно-цементних и поцинкованихцеви. Постојећисистемводоснабдевања у општиниИвањицазасниванапостројењузапрерадуводе „ЛучкаРека”, којеизграђено 1973. године. Капацитетовогводозахватајеоко 40-60 л/с. Постројење „ЛучкаРека” јенедавнореконструисано.

Комуналневоде- ОпштинаИвањицанемаадекватнорешенопитањесакупљања, одвођења и пречишћавањаотпаднихвода. У самомградскомподручјупостојиканализациономрежакојапокриваједандеоанасеља. Мрежаградскефекалнеканализацијеграђена у периодуод 1954. до 1968. године, па и касније, саширењемградскогподручја. У осталимнасељиманепостојесистемизасакупљање, одвођење и третманотпаднихвода. Испуштањеотпаднихводасвршииндивидуално, у неадекватноизведенесептичкејаме, копанебунареилиоближњеводотокове. Тренутнонаградскојмрежифекалнеканализацијепостојипреко 3130 прикључака. Мрежафекалнеканализацијеукупнедужинеодоко 35 km. Канализациономрежаједотрајала, самалимпромеримацеви и лошеизведенимспојевима. Каконепостојисистемзапречишћавањаотпаднихвода у Ивањици, градскеотпадневодесезбезпретходногпречишћавањаиспуштају у водотокрекеМоравиценачетириместа. У планујеширењеканализациономреже. Поредширењаканализациономреже, планиранаје и изградњасистемазапречишћавањаотпаднихвода, закогабибиовезанјединственсистемколекцијезаградско и приградскоподручје.

Комуналниотпад-ОпштинаИвањицаје у саставуРегионалногцентраууправљањеопадномДубокоизУжица. Сакупљање, одвожење и одлагањеотпада у регионалнудепонијуобавља ЈКП „Комунално“ Ивањица. ПројектованамесечанакличинаотпаданатериторијиопштинеИвањицаје 698 t месечно, тј. 8.376 t годишње. Међутим, како супројектованекличинезаснованенаобухваткорисникасчитаваогподручјаопштине и потенцијалнихкорисника у неизграђенимтуристичкимцентриманаГолији, садашњамесечнакличиназнатноодступаодпројектоване. Покривенојеоко 90 % градских и приградскихнасеља и око 40 % селаМеђуречје и Прилике, односнооко 43 % становништвациелоопштине. Индустрискиотпад, најчешћедрвениотпадпопутструготине, углавномсенеконтролисаноодлагаонадивљедепонијепоредрека, путева и шума. Решењеовогпроблемапронашлосе у отварањупредузећазапрерадусировинаодрветакојаодрвеноготпадаправилелет и сличнепроизводе. Засаданепостојипривреднодруштвокојесевирециклажом, а заприкупљањеотпадазарециклажуеодговорноЈКП „Комунално” Ивањица.

Електрификација, гасификација и грејање- Трафостаница 110/35 kV Ивањица, далеководи 35 kV и трафостанице 35/10 kVсупримарнивисоконапонскиобјекти, путемкојихсвршидистрибуцијаелектричнеенергиједопотрошачанаподручјуопштинеИвањица. Капацитетитрафостанице 110/35 kVИвањицасузадовољавајући, алине и довољнизাপотребедугорочногразвоја. Напајањеопштинесамопутемједногдалековода 110 kV, безмогућностирезервногнапајања, представљаозбиљанпроблем, збогкогаопштинапонекад, уследредовногдржавања и ремонтамреже, остајепотпунобезелектричнеенергије. Захваљујућиинтензивнојизградњинових и реконструкцијипостојећихмрежа у претходномпериоду, нисконапонскемрежајеразведенанабетонскимстубовима, а наградскомподручјујеуглавномизведенакабловима. СтепенелектрификацијеопштинеИвањицаизносипреко 90 %. СванасељанаподручјуопштинеИвањицасуелектрифицирана и у њимаједосаданаелектродистрибутивнумрежуприкључено 12.728 домаћинстава и 1.257 пословнихпотрошача. Поредреконструкцијевисоконапонске и нисконапонскеэлектро-мреже, неопходнајеизградњадруговода 110 kVизправцаГуче, изградњанових и реконструкцијипостојећихтрафостаница. Имајући у видупотребелокалнезаједнице, локалнасамоуправа у сарадњисанадлежнимпословнимјединицама ЕПС-а радинапревазилажењупроблема. Даље, у токусурадвинасанација и реконструкцијаграђевинскогделахидроелектранеМоравицауз модернизацију и увођењесистемадалинскогуправљањакао и изградњамалиххидроелектрана.

Гасна и топловоднамрежајошувекнепостоје у општиниИвањица.

Телекомуникације- Статистичкиподаци РЗС за 2021. годинупоказујуданатериторијиопштинеИвањицаима 7 пошта и 8.092претплатникафиксетелефоније. Подручјејепокривеномрежамамобилнетелефоније МТС, А1 и Yettel.

Пристапјавноминформисању- Информисање у општиниИвањицаорганизованојекрозчетириелектронскамедјилокалног и вишемедијанационалног и регионалногкарактера. Медијилокалногкарактеразаступљенисуи крозједанинтернетпортал „ИнфолигаИвањица“, дверадио и једнутелевизијскустануцу. СигналИвањичкоградиапростиресена 70 % територијеопштинеИвањица, доПожеге и Лучана. Радио Јавор јепокривасигналомтериторијуселезападнеСрбије. Јединателевизијалокалногкарактера у општиниИвањицаје ТВ Голија. Основанаје 2007. године. У приватномјевласништву и покривасигналомтериторијуопштинеИвањица. Медијскапокривеностградскогјезграопштиненационалниммедијимајепотпуна, докје у

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште:

Структура земљишта - Обзиром на доминантан планински карактер простора, укупним пољопривредним површинама преовлађују природни травњац са око 64,3%, од којих ливадечине 36,8% или 18.899 ха, а пашњаци 27,5% или 14.111 ха. Оранице чинерелативно високих 28,9% или 14.823 ха, а воћњаци 6,8%, односно 3.483 ха. Највеће до пољопривредних површина налазе се у приватном поседу – 94,1% одукупног пољопривредног простора. Укупно 48.309 ха пољопривредних површина налазе се у приватном власништву. Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству износи 3,62 ха. Највеће површине пољопривредног земљишта налазе на планинском и брдско планинском подручју на великим нагибима, а веома мали у долинама окова и речица. Педогенеза земљишта, због карактеристика рељефа, на овом подручју најчешће садржавана стадијум формирања, због чега ова земљишта врло ретко достижу пуну зрелост. Далеко најраспрострањенија су недовршена кисела земљишта на палеозојским шкриљцима, затим недовољно формирано земљиште на кречњаку, знатно ређе планинске црнице, делувијуми, а око Моравице има и нешто више алувијалног земљишта.

Заједничка карактеристика недовољно формираног земљишта је ниска до екстремно ниска рН вредност, односно висок степен киселости, лакасу и растреситост због релативно високог процента учешћа подлоге у односу на глину, сиромашна у хранљивима, подложна ерозији и брзом нестајању, али и релативно брзој обновљивости због меког матичног супстрата. Обзиром на доминантан планински карактер простора, укупним пољопривредним укупној површини пољопривредног земљишта највећи део има земљиште VII класе (20.131 ха) и земљиште VI класе (17.926 ха). Према катастарским подацима општина располаже са свега 34 ха земље I класе, 349 ха II класе, 1166 ха III класе, 1624 ха IV класе и 2870 ха земљишта V катастарске класе. Штосетиче учешћа коришћења пољопривредног земљишта укупној површини општине, према резултатима Пописа пољопривреде из 2012. године 7.728 пољопривредних газдинстава има 28.027 ха пољопривредног земљишта.

Укупно наводњавање земљиште износи 242 ха (0,86% одукупног пољопривредног земљишта или 4,96% од површина под раницама и баштама, 25,7% површина сенаводњава системима „капокап“). Потребног сектора пољопривреде у области наводњавања. Затеорију наше општине карактеришу сепроменљиви климатски услови који детерминишу неједначену количину и распоред падавина. Оне из године у годину варирају и представљају лимитирајући фактор успешне, интензивне, и тржишно опредељене пољопривредне производње. Наводњавање сенакнају је неопходно количина занаормалан раст и развиће пољопривредних култура у условима недовољних падавина и њиховог неправилног распореда у оквиру вегетационог периода. Достигнути степен наводњавања у Ивањици не задовољава потребне стабилне и ефикасне пољопривредне производње. Наводњавање још увек није обезбедило своје право место у пољопривреди општине Ивањица. Основни разлози тога су:

- родна и кишна година;
- ниска свест;
- економска немогућност;
- непостојање изворишта вода у непосредним близинама са којих бисе у условима брдско-планинске пољопривреде могли користити водне ресурси.

Површина пољопривредног земљишта у својини Републике Србије (државној својини) на територији општине Ивањица износи 1.795,1620 ха од чега је Годишњим програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта у државној својини на територији општине Ивањица за 2023. годину предвиђено издавање 631,6387 ха.

Вишегодишња засади: Производња воћа је једна од најзначајнијих сегмената пољопривреде која заузима значајно место у бруто друштвеном производу пољопривредних произвођача општине Ивањица. У воћарској производњи заступљено: - јагодасто; - коштичаво; - јабучасто и - језграсто воће. Малинарство као грађанско воћарско производње, а у оквиру јагодасто воћарства не сумљиво заузима најзначајније место. Узгајање малине карактеристично је за брдско-планинско подручје општине Ивањица.

Под засади малине налази преко 1.200 хектара, приче му се сваке године повећавају површине. У нормалним вегетационим условима постижу се високи приноси поједици површине и плододличност квалитета. Степен интензивности производње се повећава из године у годину. Укупна производња малине током 2021. године је била око 12.000 тона. Штосетиче сортимент предњаче Виламет и Микерса 95 до 97% заступљености у производњи због својих компаративних предности у односу на остале. Последњих година започињу на захтев купца и промене у сортименту, као одговор на континуитет у снабдевању тржишта свежим плодовима. Поред једнородних, уведо се у производњу и двородно сорте, као што су Полана, Полка, Енросадир... Ремонтантне и дивордно сорте малине представљају хит, како у производњи тако и у потребама тржишне економије.

Посвојимкомпаративнимособинама у односунадосадашњеједнороднемалине, представљајузначајанискорак, јерподнебљесасвојимкарактеристиказемљиштакојејеувећдетерминисанопрелиминарним и компаративнимогледима, дајеодличнеоценезапо дизањеновихпроизводно-комерцијалнихзасада.

Шљивапредстављанајзаступљенијекостичавовоћаеса 66% одукупногбројастабалавоћа, трешњапредставља 5% одукупногбројастабала, докпроцентуалноучешћекајија и бресквијеминорно, углавномнаокућницама. Одјабучастогвоћанајзаступљенијајејабукаса 23% и крушкаса 5%, одукупногбројастабала. Штосетичесортиментајабучастог и коштичавогвоћадо 2000-е год. углавномсеможеговорити о старимаутохтонимсортама, комбинованихособинаОвесортесеузгајају у системуекстензивногвоћарењасарастојањима 5 x 5м, и карактеристичнесудаимајумалипросечанприноспостабли. ЗбогнепосреднеблизинеИнститутазавоћарство у Чачку у последњојдеценијинаглосеповећавабројсорт, мењасетехнологијапроизводње, повећавасегустина, такодајевидентанвеликибројинтензивнихвоћнихзасадаподнајсавременијимсортиментом.

Анализомситуациједолазиседосазнањадависокародност и осетљивостнаболести и штеточинесупратећиеlementи, такоданајвећибројзасадаимапотребезаприменувисокихтехнологија у гајењу.

Сточнифонд: Иакоивањичкикрајимадобрепредусловезаразвојсточарства, великетравнатеповршине, статистичкиподациуказујунамањењесточногфондопштине.

НатериторијиопштинеИвањицанепостојеобјектикојисебавеперадоммлека и меса, каоиосушара, штопроизвођачимапредстављапроблему у пласманусточарскихпроизвода. НатериторијиопштинеоткупмлекавршемлекареизАриља и Рашке, а пласманмесасетакођевршикланицаманатериторијиАриља и Сјенице. Опстанакиндивидуалнихпољопривредника у брдско-планинскомподручјује директнојзависностиодпостојањасточногфонда. Сточарствопредстављаосновниизворхране, али и збогнемогућностиприменемеханизацијенатеренимакојисуизраженогнагиба, сточнифондпредставља и основносредствозарад. Збогсталнихосцилацијатржишнихусловапривређивања (скупрепроматеријал а јефтинихготовихпроизводасточарства), узрокујессталнимпроменамабројногстањакодсвихврста и категоријастоке. Самимтибројностањетребаузетисамокаорепертренутногстањакоје може битизнатнопромењено.

ОноштокарактеристичесточарскупроизводњунатериторијиопштинеИвањицајескстензивноструралногподручја, којеимасвеземљишне и другепотенцијаледа у јединицивременанаправизначајнепозитивнепомаке у савлађивањубројнихпрепрека и доласкадокрајњихпотрошача.

Бројностање у сточарству, премаПописупољопривреде 2012. године, јеследеће:

- 8.728 говеда
- 10.765 свиња
- 24.196 оваца и коза
- 56.782 живине
- 8.307 кошницапчела

У погледурасположивостиобјекатазасмештајстоке, премаПописупољопривреде 2012. године, стањејеследеће:

- 3.799 газдинстварасполажеса 3.894 објекатазасмештајговедакапацитета 24.797 места;
- 3.168 газдинстварасполажеса 3.214 објекатазасмештајсвињакапацитета 22.139 места;
- 2.824 газдинстварасполажеса 2.874 објекатазасмештајкоканосиљакапацитета 75.595 места;
- 1.643 газдинстварасполажеса 1.673 објекатазасмештајосталестокекапацитета 44.589 места.

У последњојдеценијидошлоједопромена у расномсаставуговеда с једностране, а садругеповећанајпроизводњапогрлу. Индивидуалнагаздинстванајвишесебавекомбинованимтипомпроизводњемлеко-месо, и највишејеприсутномаћеговече у типусименталца, с тимштоседаљевршињиховоукрштање и оплемењивањесасименталцем. Резултатоваквогукрштањајаједодлодопобољшањакавалитетамеса, бржег и већегприраста. Осим у говедарству, значајнапобољшања у погледурасногсаставасуприсутна у свињарству и овчарству. У свињарствусесвевишепримењујуЈоркшир, Ландрас и Пиетренкојимајувећипроцентуделамеса у односунудеомасти. Самизахтевитржишта и усмеравајупроизвођаче у правцуинтезивирања свињарскепроизводње. У овчарствујенајзаступљенијарасаСјеничкапраменка, затим Пе Де Франсе и Виртемберг.

Механизација, опрема и објекти: Бројностањепољопривреднемеханизације и опреме (премаПописупољопривреде 2012:

- 3.447 трактора (1.192 једноосовинских и 2.255 двоосовинских);
- 19 комбајна;
- 9.736 прикључнихмашина.

ПољопривреднагаздинстванатериторијиопштинеИвањица (премаПописупољопривреде 2012) располажуса:

- 8.781 објектомзасмештајстоке,
- 902 објектазасмештајпољопривреднихпроизвода;
- 704 објектазасмештајпољопривреднихмашина и опреме;
- 10 објекатазасилажу;

Пољопривреднагаздинствавоседују 105 сушаразавоће. Преко 95 % пољопривреднихгаздинствастајањакскладиштинаотвореномпросторупоредстаје.

Раднаснага: Члановагаздинства и сталнозапосленихнапородичнимгаздинствима (укључујући и носиоце) има 19.260, а нагаздинствимаправнихлица/предузетника 40. 2.764 породичнагаздинстваангажоваласусезонскураднуснагукојајеостварила 459 годишњихраднихјединица, 10 газдинстваправнихлица/предузетникаангажоваласусезонскураднуснагукојајеостварила 5 годишњихраднихјединица.

Процена је да је просечна старост пољопривредна радна снага 45 година, да 50% пољопривредна радна снага има основно и непотпуно основно образовање, 45 % средње образовање, и 5% више и високо образовање.

Према Попису пољопривреде 2012, штосетичени воаквалификација носилаца, управника, односно носилаца одлука на пољопривредним газдинствима, 4884 њих има само пољопривредно искуство стечено практиком, 37 их има курсеве из области пољопривреде, 62 их има пољопривредну школу, 2383 их има неку другу средњу школу, 53 их има вишу пољопривредну школу или факултет, 309 их има неку другу вишу школу или факултет, а 181 их је похађало курсеве о пољопривреди у 2012. години.

Структура пољопривредних газдинстава: Према Попису пољопривреде 2012 укупан број пољопривредних газдинстава је 7.728 (10.579 домаћинстава), а њихово учешће у укупном броју домаћинстава је 73 %. Просечна величина поседа (коришћеног пољопривредног земљишта) по газдинству је 3,63 ha. Број условних грла стоке износи 14.063.

Производња пољопривредних производа: Процена учешћа, тј. односа билне и сточарске производње у стварању вредности пољопривредне производње на подручју општине Ивањица је 80:20 (биљна производња учествује 80% а сточарска 20%).

Штосетичени обима производње важнијих пољопривредних производа посебно оних који имају највећу значај за пољопривреду у општини Ивањица, на основу података који су нам расположени о површинама пољопривредних културама, бројном стању усточног фонда, и наше слободне процене у 2022. години произведене су следеће количине биљних производа: између 60.000 и 80.000 тона кромпира, око 2.000 тона кукуруза, око 1.000 тона пшенице, око 2.000 тона шљива, око 700 тона јабука, око 12.000 тона малина и следеће количине сточарских производа: око 7.000.000 литара млека, око 1.000 тона меса, око 100 тона мена.

На територији општине Ивањица велике земљишне површине су незагађене и спремне да без конверзије одмах приступе органској производњи. Засада постоје неколико сертификованих органских произвођача пољопривредних производа.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: На територији општине Ивањица постоје 6 регистрованих земљорадничких задруга, од којих 4 активно функционишу и њихове претежне области ангажовања су: производња, откуп и трговина пољопривредних производа, продаја садног материјала, селекција у сточарству.

На територији општине Ивањица постоје 5 удружења пољопривредника у примарној пољопривредној производњи, односно производњи јагодастог воћа и кромпира. Тренутно њихова улога и значај за напређење пољопривредне подручја општине Ивањица је мала, као и степен њихове организованости у погледу унивоа професионализације и расположивости адекватног управљачког кадра.

Трансферзнања и информација: Општинивоефикасности и функционалности система преноса знања и информација у области пољопривреде које се стварају путем семинара организованих од стране образовних и истраживачких установа и организација, пољопривредних саветодавних стручних служби (ПССС), приватних консултантских привредних субјеката, и медија који имају покренуто на територији општине Ивањица, још увек није задовољавајуће нивоу.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мер директних плаћања

Редн број	Нази вмере	Шифр амере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ по дршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУ ПНО						

Табела 2. Мера кредитне подршке

Редн број	Нази вмере	Шифр амере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ по дршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУ						

	ПНО		
--	-----	--	--

Табела 3. Мереруралногразвоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	9.550.000,00	65	0,00	0,00
2	Управљање ризицима	104	10.000.000,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		19.550.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицај за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	150.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО						

Табела 5. Мере којени су предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицај за набавку трававно-легуминозних смеша за заснивање ливад сејанца	601	300.000,00	0,00	65	15.000,00	0,00
	УКУПНО		9.000.000,00				

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	АП/ЈЛС и 20.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	0,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицај мера руралног развоја	19.550.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	150.000,00
Планирана средства за мере којени су предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	300.000,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене којасе очекује за кориснике: Циљна група - потенцијални корисници мера подршке су носиоци регистрованих комерцијалних пољопривредних газдинстава у активном статусу - физичка лица. Промена којасе очекује за пољопривреднике - кориснике мера након реализације програма, имајући у виду специфичност средине у којој се Програм спроводи, а то је подручја са тежим условима рада у пољопривреди, очекује се да ће мере из програма довести до повећања квалитета произвођачке и квалитета производа, повећања продуктивности и конкурентности.

Информисање корисника о могућностима којепружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Информисање потенцијалних корисника о мерама којесудефинисане Програмом вршићесепутем регионалних и локалних телевизија, локалних радиостаница, сајта локалне самоуправе. Информисање потенцијалних корисника вршиће и запослени у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица.

Мониторинг и евалуација: Процес мониторинга и евалуацију/надзор реализације Програма вршиће запослени у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица.

II ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.1.1. Образложење: Основне карактеристике пољопривредног сектора на територији Општине Ивањица произилазе из неповољне структуре пољопривредних газдинстава. Уситњеност поседа, мали број грла стоке на породичним фармама, неадекватни производни и смештајни објекти, слаба примена савремених технологија производње и увођење новог сорта мента су карактеристике и ваичке пољопривреде. Један од већих узрока недовољне конкурентности и ваичке пољопривреде је стениска продуктивност која произилази из недовољне техничке и технолошке опремљености газдинстава. Постојећа механизација је застарела. Бројна стања сточног фонда није задовољавајућег нивоа, нарочито у говедарству. Пољопривредна газдинства, због неповољног економског и социјалног стања, нису у могућности да сама обезбеде довољна средства за модернизацију производње и повећање конкурентности. Модернизацијом постојећих објеката, повећањем бројног стања и побољшањем расног састава сточног фонда, куповином модерне опреме и савремене механизације, заснивањем нових производних засада и улагањем у складишне и прерадне капацитете на пољопривредним газдинствима могуће је побољшати економске аспекте деловања и знатно боље испуњавати захтеве државе за природних ресурса, заштите и добробити животиња и безбедности хране. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014- 2024 .

Прегледпосекторима у оквирукојиххесеинтервенисатиподстицајниммерама у 2023. години: Секторимлеко и месо: Сектороммлекадоминирајумалипроизвођачи, одрживе и делимичнодрживефарме. Општипроблемпредстављанизакнивопроизводњепокрави, штодоводидонепрофитабилнословљањепроизвођача. Газдинствасеучавајусалашомтехнолојом у исхранивотиња, недостаткомквалитетногенетскогматеријала и лошимусловимадржањастоке. Постојећестање у секторумесатакођеуказујенападпроизводње. Секторомдоминиравеликибројгаздинствасанискиминтензитетомпроизводњекојижеледаунапреде и побољшајуквалитетсточарскихпроизвода, специјализујусе у производњимесасафокусомнагајењеоваца, као и дапобољшајупродуктивност и конзистентност у производњи. Газдинствакојапроизведесонисуспецијализована, некористеправилнопашњаке и квалитеткоришћенесточнехраненијезадовољавајући. Такође, неодговарајућајетехнологијаисхранекао и условисмештајживотиња. Ефектиспроведенихмера у овомсектору у току 2018. и 2019. годинекрозсубвенционисањенабавкеквалитетнихприплодниховацаусећивидљиви, и бележисеповећањебројаквалитетнихприплоднихгрлаоваца. Токомове 2 годинесубвенционисанајенабавка 139 грлаоваца 139 корисника.Интервенције у оквируовихсектораћебитиусмерененаунапређењестањафизичкихресурса крозподршкуинвестицијамазаунапређењеконкурентности у видуподстицајазаунавакмузилица, лактофриза и опремезаелектричнеоградезапашњаке/ливаде.

Секторвоће и поврће: СтруктурубилнепроизводњесеоскогподручјаопштинеИвањицакарактеришевеликаheterогеност, штојепоследицауситњеностисеоскогпоседа, недовољнедукације и недовољнеприменесавременетехнологијеу производње. Просечнаповршиназасадавоћапогаздинствујеокочетвртинехектара. Структурасортимента, неадекватансадниматеријал, недостатакспецијализованемеханизације и недовољноповршинакојесенаводњавају додатноугрожавају производњу. Увоћарскојпроизводњималинаједоминантнавоћнаврста. Премапописупољопривредеиз 2012. годинеподзасадимамалиненалазисе 1.249 хектара, површинесеповећавајуизгодине у годину и прематренутнимпроценамаподзасадимамалиненалазисеизмеђу 1.500 и 1.600 хектара. Кадаје у питању производњаповрћадоминантнајепроизводња кромпирасекрећеод 60.000 до 80.000 тона. Интервенције у оквируовихсектораћебитиусмеренекрозподршкузаинвестиционаулагања у подизање и опремањепластикеразпроизводњеповрћа, воћа, цвећа и расадничкупроизводњу, подизање, набавку и опремањесистемапротивграднезаштите у воћњацима и вишегодишњимзасадама, машинезасадању, машинезаубирањеодносноскидањеусева, машине, уређаје и опремузанаводњавањезасада.

Секторпчеларство: Пчеларствопредстављамалуалиизуетноатрактивнупољопривреднуделатност, којапоследњихгодинапочињетржишнодасеусмерава у правцуприхватањауслова и стандарда ЕУ. ДруштвопчелараИвањицајерегистровано 1985. године. Премаподацимаиз у 2020. годинедруштвоброји 113 чланова (97 сучланови СПОС-а) који поседују 7.103 пчелињихдруштава, сапросечномгодишњомпроизводњомкојаварира у зависностиодгодинеод 50.000 до 90.000 кгмеда. ОпштинаИвањицаје у сарадњисаЕВРОПСКИМ ПРОГРЕСОМ у 2017. години подстицаларазвојпчеларства крозподршкунабавкикошница и ројеважаженепочетнице у пчеларству. Такође у 2018., 2019., 2021. и 2022. години субвенционисанајенабавка опреме за пчеларство. Ове меререзултиралесуповећањембројапчелињихдруштава и повећањемпроизведенеколичинемеда у односунапретходнегодине. Интервенције у оквируовогсектораћебитиусмерененаподршкузаинвестиционаулагања у пчеларскуопрему и набавкуновихпчелињихдруштава.

2.1.2. Циљевимере: Општициљеви: стабилностдохоткапољопривреднихгаздинства, повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње, унапређење техничко-технолошке опремљености, одрживо управљање ресурсима, раст конкурентности у прилагођавању захтевима домаћег и иностраног тржишта. Специфични циљеви у свим секторима су: Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње на газдинствима, и унапређење стања специјализоване опреме на газдинству.

2.1.3. Веза мересанационалним програмима зарурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са Националним програмом руралног развоја. Општина Ивањица води службену евиденцију о корисницима средстава која јене могуће да корисници користе средства по истом основу из локалног и националног програма.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мересу физичка лица – носиоци регистровано пољопривредног газдинства.

2.1.5. Економска одрживост: Зау меру није потребно да подносилац захтева докаже економску одрживостулагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике:

- Да је носилац регистровано комерцијално пољопривредног газдинства у активном статусу;
- Да има пребивалиште на територији општине Ивањица;
- Да се парцеле уписане у Регистар пољопривредних газдинстава корисника налазе на територији општине Ивањица;
- Само једна инвестиција може бити предмет захтева за коришћење подстицаја;
- Може се конкурисати искључиво са предрачуном за набавку предметне инвестиције;
- За инвестицију која у подносилац захтев не може користити подстицаја јепонеком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима;
- Дане ма евидентираних а неизмирених пореских обавеза код Локалне пореске администрације;
- Дане аменски користи и дане огуђинити да другог лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од 3 године од дана набавке/реализације инвестиције;

- Данемаевидентиранихдоспелихнеизмиренихдуговањапремајединицилокалнесамоуправе, поосновуранијеостваренихподстицаја, субвенција;
- Даподносилацзахтева и продавац – издавалацпредрачунапредстављајуповезаналица у смислуЈавногпозивапричемусеповезанимлицимасматрајулица у случајукадајеподносилацзахтевасапродавцемповезаннекиодследећихначина: 1) носилацгаздинства и члановиистогпородичногпољопривредноггаздинства; 2) Крвнородници у првојлинији, крвнородници у побочнојлинијиизакључносатрећимстепеномсродства; 3) супружници, ванбрачнипартнери, његовсупружник и ванбрачнипартнер и њиховикрвнородницизакључносапрвимстепеномсродства; 4) усвојилацилиусвојеник, као и потомциусвојеника; 5) другалицакојасатимлицемживе у заједничкомдомаћинству.
- Даистолиценеможебитиподносилацзахтевазаподстицајеодноснокупац и продавацдругомподносиоцузахтевазаподстицаје.

2.1.7. Специфични критеријуми:

Прихватљивикориснициоветемерепосекторима у оквирукојихћесеинтервенисати:

Сектормлека:

- Пољопривреднагаздинствакојаимајудо 29 краванакрајуинвестиције;
- Немапосебнихкритеријумазаулагање у секторумлеказакозе и овце. Сектормеса:
- Пољопривреднагаздинствакојаимајудо 29 грлаговеда и / или 199 грлаоваца и / иликоза и / или 29 грлакрмача и / или 199 товнихсвиња и / или 999 ћурака и / или 299 гусака и / или 4.999 бројлеранакрајуинвестиције.

Секторвоће:

- Пољопривреднагаздинствасаприхватљивиминвестијамадо 49.999 евра;
- Пољопривреднагаздинства, регистрована у Региструпроизвођачасадногматеријалавоћа, виновелозе и хмеља у складусаЗаконом о садномматеријалу („Службенигласник РС“ бр. 18/05 и 30/10) саприхватљивиминвестијамадо 49.999 евра.

Секторповрће:

- Пољопривреднагаздинствасаприхватљивиминвестијамадо 49.999 евра

Секторпчеларство:

- Пољопривреднагаздинствакоја у РПГ и Централнојбазипodataка о обележавањуживотињакодУправезаветеринуимајупријављено 5 - 1000 кошницапчела.

2.1.8. Листаинвестиција у оквирумере:

Шифраинвестиције	Називинвестиције
101.1.3	Опремазамужу, хлађење и чувањемлеканафарми, укључујућисвееlemente, материјале и инсталације
101.1.8	Опремазафикснеограде и електричнеоградезапашњаке/ливаде
101.4.2	Подизање и опремањепластениказапроизводњуповрћа, воћа, цвећа и расадничкупроизводњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремањесистемапротивграднезаштите у воћњацима и вишегодишњим засадима
101.4.23	Машинезасадњу
101.4.25	Машинезаубирањеодносноскидањеусева
101.4.28	Машине, уређаји и опремазанаводњавањеусева
101.6.1	Набавкановихпчелињихдруштва
101.6.2	Набавкаопремезапчеларство

2.1.9. Критеријумиселекције:

Р.бр.	Типкритеријумазаизбор	Да/Не	Бодови
1	Газдинствоподносиоцазахтеваима 1-2 члана	Да	10
2	Газдинствоподносиоцазахтеваима 3-4 члана	Да	20
3	Газдинствоподносиоцазахтеваима 5 и вишечланова	Да	30
4	Подносилацзахтевајекористиоподстицаје у пољопривредикодОпштине у претходне 3године	Да	10
5	Подносилацзахтевајекористиоподстицаје у пољопривредикодОпштине у претходне 3године	Не	30
6	Подносилацзахтевајемлаћиод 40 година	Не	20

2.1.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 50% од вредности прерачуна без ПДВ-а за подносиоца захтева са пребивалиштем у КО Ивањица, а 65% за остале катастарске општине.

Максимални износ подстицаја у оквиру инвестиција:

- у оквиру инвестиције 101.1.3 за набавку музичке максимални износ подстицаја по кориснику је 40.000,00 динара а за набавку лактофиза 80.000,00 динара по кориснику
- за инвестицију 101.1.8 максимални износ подстицаја по кориснику је 35.000,00 динара
- за инвестицију 101.4.2 максимални износ подстицаја по кориснику је 100.000,00 динара
- за инвестицију 101.4.3 максимални износ подстицаја по кориснику је 180.000,00 динара
- за инвестиције 101.4.23 и 101.4.25 максимални износ подстицаја по кориснику је 150.000,00 динара
- за инвестицију 101.4.28 максимални износ подстицаја по кориснику је 50.000,00 динара
- за инвестицију 101.6.1 максимални износ подстицаја по кориснику је 50.000,00 динара
- за инвестицију 101.6.2 максимални износ подстицаја по кориснику је 50.000,00 динара

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број подржаних газдинстава
2	Број новонабављене опреме
3	Број заинтересованих газдинстава за меру

2.1.12.

Административна процедура: Општинска управа општине Ивањица расписала је Јавни позив којим ће бити прецизно дефинисани услови и која је документација неопходна. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране запослених у Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица, у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције, у складу са одредбама јавног позива. Захтеви који испуњавају услове и прихватљивост, биће рангирани на основу критеријума забодовања поднетих захтева. У случају истога броја забодова преносима подносилац захтева женског пола, уколико није женског пола онда млађи подносилац захтева, а у случају истог старости преносима подносилац савишечланова домаћинства. Општинска управа општине Ивањица, на предлог Одељења за пољопривреду и заштиту животне средине, доноси Одлуку о испуњености услова за доделу подстицаја и утврђује прелиминарну ранглисту подносилаца захтева. Након истека рока за приговорна утврђена ранглисту, Општинско веће општине Ивањица одлучује о евентуалним приговорима и даје сагласност на наведену одлуку, након чега ће бити утврђена коначна ранглиста и донета решења о оствареном праву на подстицај рангираних корисникама до висине средстава одређених за сваку инвестицију. Корисницима ће право на подстицај бити утврђено решењем о одобравању управана подстицаја којим доноси начелник Општинске управе општине Ивањица и истим ће бити одређен рок у којем корисници треба да реализују предметну инвестицију, и поднесу захтев за исплату подстицаја у којој достављају доказе о томе, након чега ће истима бити исплаћено решењем утврђени износ подстицаја. Међусобна права и обавезе између Општине Ивањица и корисника биће дефинисана уговором којим закључује председник Општине са корисницима. Обавеза корисника је да наменски користи и дане отуђити да другом лицу на коришћење инвестицију у којој је предмет захтева у периоду од 3 године од дана набавке/реализације инвестиције. Контролу наменског коришћења подстицаја врши Одељење за пољопривреду и заштиту животне средине. У случају ненаменског коришћења, корисници су у обавези да у целост врате додељена средства.

2.2. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.2.1. Образложење: Ова Мера је од посебног значаја за подручје општине Ивањица. Разлози за издавање средстава су наменски у чињеници да је пољопривредна делатност на подручју општине Ивањица веома подложна утицају временских непогода (град, суша, поплаве) од којих се не може заштитити или не постоје економска исплативост у постављању адекватне заштите. Систем противградне заштите на подручју општине Ивањица чине 22 противградне станице на којима је ангажовано 44 стрелаца. Сезона одбране од града траје 6 месеци (од 15.04. до 15.10. текуће године). Како би систем противградне заштите што ефикасније функционисао, Општина Ивањица у континуитету издваја средства за суфинансирање опремања противградних станица у виду дотације у износу од 120.000,00 динара, за шест месеци по стрелцу 20.000,00 месечно, и припадајућим доприносима за ПИО, за 44 стрелца. Ова мера је у складу са мерницама за изградњу Стратегије развоја пољопривреде на територији општине Ивањица за период 2015-2020

донетимнаседници СО-е Ивањица, 01 број 06-6/2015 од 04.03.2015. године, и у складу са Одлуком Скупштине општине Ивањица исплатитимулативних накнада за рад противградних стрелаца на територији општине Ивањица, број: 400-48/2013-01 од 14.06.2013. године. Планирана Мера има потпуно оправданост, јер је у питању заштита имовине и пољопривредних површина од елементарне непогоде - града. Искуства показују да би у случају неспровођења ове Мере и дејства временских непогода последице могле бити катастрофалне у смислу велике и непроцењиве материјалне штете у пољопривреди. Заслужан спроводити ову Мере не постоје одговарајућа, алтернативна решења.

2.2.2. Циљевимере: Ова Мера доприноси превентивној заштити пољопривредне производње од елементарне непогоде - града и у том смислу произвођачима представља вид сигурности.

2.2.3. Веза мереса националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво.

2.2.4. Крајњи корисници: Корисник ове мере је Општина Ивањица.

2.2.5. Економска одрживост: Није примењиво.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике ове мере не постоје.

2.2.7. Специфични критеријуми: Специфични критеријуми за кориснике ове мере не постоје.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.1	Улагање у заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја

2.2.9. Критеријум селекције: Нема критеријум селекције.

2.2.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 100%.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Процент газдинстава која у претрпела штету од елементарне непогоде - града у односу на укупан број газдинстава

2.2.12. Административна процедура: Реализацију ове Мере ће спроводити Општинска управа општине Ивањица - Одељење за финансије.

Дотација за подршку рада противградних станица ће се извршити на основу Одлуке Скупштине општине Ивањица исплатитимулативних накнада за рад противградних стрелаца на територији општине Ивањица, број: 400-48/2013-01 од 14.06.2013. године.

2.3. Назив и шифра мере: 402 Подстицај за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.3.1. Образложење: Одрживи развој пољопривреде и руралних подручја захтева дабудезаснованна праћења нових технологија, стручном савршавању и константном трансферу знања и информација.

Интервенција у оквиру овог сектора биће усмерена на посету пољопривредних произвођача Сајму пољопривреде у Новом Саду што ће дати допринос развоју и унапређењу производње на газдинствима.

2.3.2. Циљевимере: - Повећање доступности информација и квалитета знања пољопривредних произвођача - Развој пољопривреде и руралних подручја заснованна знању и примени нове механизације и опреме.

2.3.3. Веза мереса националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисник ове мере је Општина Ивањица.

2.3.5. Економска одрживост: За омеру није потребно да подносилац захтева докаже економску одрживостулагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике ове мере не постоје.

2.3.7. Специфични критеријуми: Специфични критеријуми за кориснике ове мере не постоје.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.3.9. Критеријум селекције: Нема критеријум селекције.

2.3.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 100%.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број заинтересованих пољопривредника за ову меру
2	Број пољопривредника обухваћених мером

2.3.12. Административна процедура: Општинска управа општине Ивањица ће у складу са одредбама Закона о јавним набавкама спровести неопходну процедуру у поступку набавке мале вредности и у складу са дефинисаним критеријумима извршити избор најповољнијег понуђача за превоз пољопривредних произвођача на Сајам пољопривреде у Новом Саду.

2.4. Назив и шифра мере: 601 Подстицај за набавку травно-легуминозних смеша за заснивање ливад сејаница

2.4.1. Образложење: Сточарска производња на територији општине Ивањица се у највећој мери одвија у брдско-планинском подручју где је изражен проблем недостатка квалитета небиомасе за производњу кабабесточне хране. Травњаци у тим рејонима су слабо продуктивни саниским приносима сена јер се развијају на земљиштимасиромашним у хранивиманискер Н вредности. Додатни проблем представља веоманизакниво агротехничких мера које се примењују на овим површинама. Имајући у виду чињеницу да су потенцијали ових површина много већи јер је адекватна агротехника и применом одговарајућих смеша могуће постићи знатно веће приносе и повећати квалитет добијене биомасе (услед измене флористичког састава исте) ова мера је од изузетно значаја за сточарску производњу.

2.4.2. Циљеве мере: Циљеве мере је повећање квалитета и приноса биљне масе травњака за производњу кабабесточне хране, што је од пресудно значаја за говедарску и овчарску производњу.

2.4.3. Веза мереса националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво.

2.4.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица – носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.4.5. Економска одрживост: За ову меру није потребно да подносилац захтева докаже економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике:

- Да је носилац регистрованог комерцијалног пољопривредног газдинства у активном статусу;
- Да има пребивалиште на територији општине Ивањица;
- Да се парцеле уписане у Регистар пољопривредних газдинстава корисника налазе на територији општине Ивањица;
- За инвестицију за коју подноси захтев, несмекористити подстицај по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да је инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима;
- Нема евидентираних доспелих неизмирених дуговања према јединици локалне самоуправе, по основу раније остварених подстицаја, субвенција;
- У ветеринарској бази података и у Регистру пољопривредних газдинстава има пријављен одговарајући сточни фонд (податке о врсти, броју и старости животиња, и броју газдинства (ХИД) на којима се држе или узгајају) о чему се уз захтев за одобравање направана подстицај доставља доказ из РПГ -а;
- Корисници мере уз захтев за одобравање направана подстицај достављају доказе о набавке травних/ травно-легуминозних/ легуминозних смеша за заснивање ливад сејаница

2.4.7. Специфични критеријуми: Нема специфичних критеријума за ову меру.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
601	Набавка травних/ травно-легуминозних/легуминозних смеша за заснивање ливада сејаница

2.3.9. Критеријум селекције: Нема критеријум селекције.

2.3.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 30-80% од основне вредности (без ПДВ-а) приложених рачуна о набавкама травних/ травно-легуминозних/легуминозних смеша, зависности од броја поднетих захтева за ову меру, а максимално 15.000,00 динара по кориснику.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број заинтересованих газдинстава за ову меру
2	Број подржаних газдинстава

2.3.12. Административна процедура:

Мера ће бити спроведена од стране Одељења за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица, на основу Јавног позива који је расписује начелник Општинске управе. Јавним позивом ће бити прописани услови и критеријуми за остваривање правана овај подстицај, рок и начин подношења захтева, неопходна документација и поступако добарања захтева. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране запослених Одељења за пољопривреду и заштиту животне средине Општинске управе општине Ивањица, у смислу комплетности, административне сагласности и прихватљивости инвестиције, у складу са одредбама јавног позива. Подносиоцима захтева који испуњавају услов решењем Општинске управе општине Ивањица биће признато право подстицаја до висине средстава назначених за ову меру у складу са наредбом изданом интензитетом помоћи. Нарешење Општинске управе може се изјавити приговором Општинском већу општине Ивањица у року од 8 дана од дана пријема, на адресу В. Маринковића 1, 32250 Ивањица, препорученом поштом или непосредно преко писарнице Општинске управе општине Ивањица (шалтер број 1 у Услужном центру). Исплата средстава биће извршена на наменски рачун корисника.

III ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор података и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Шумадија и Западна Србија	рзс*
Област	Моравичка област	рзс*
Градило општина	Ивањица	рзс*
Површина	1.090 km ²	рзс*
Број насеља	49	рзс*
Број катастарских општина	42	рзс*
Број подручја са ожежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	48	
Демографски показатељи		
Број становника	27.767	рзс**
Број домаћинстава	10.579	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	25,5	
Промена броја становника 2011:2002	-9,82	рзс**

(2011/2002*100 - 100)		
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-2,07	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	13,75	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	18,2	рзс**
Просечна старост	43	рзс*
Индекс старења	135	рзс*
Безшколске спреме и санепотпуним основним образовањем (%)	18,37	рзс*
Основно образовање (%)	24,6	рзс*
Средње образовање (%)	36,28	рзс*
Више и високо образовање (%)	6,72	рзс*
Пољопривредно становништво укупно број установника (%)	у 60,38	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	планински	Интерни
Преовлађујући тип земљишта и бонитетна класа	недовољно формирано земљиште на флишу и накречњаку, алувијално земљиште (III-V класе), делувијално земљиште (III-V класе) планинска црница, параподзол, лесивирано	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	планинска, континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	920 mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	11,9 oC	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	реке Моравица, Студеница и Ношница, 3 језера, (од 3,2 до 8 м дубине)	Интерни
Површина под шумом (ha)	57.098 ха	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	49,54 %	рзс*
Пошумљеност површине у претходној години (ha)	70 ха	рзс*
Посечена дрвна маса (m ³)	111.668 m ³	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стањересурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	7.728	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	5.975	Управа за резор
- породична пољопривредна газдинства (%)	99,79 %	
- правна лица и предузетници (%)	0,21 %	
Коришћено пољопривредно земљиште КПЗ (ha)	- 28.027 ха	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	25,71 %	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало (18) (ha, %)	877 ha (17,40 %), оранице и баште; 19.627 ha (70,02 %), ливаде и пашњаци; 3.276 ha (11,68 %), воћњаци; 0 ha (0 %), виногради; 245 ha (0,87%), остало	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмнобиље, остало (19) (ha, %)	1.836 ha (6,55 %), жита; 648 ha (2,31%), крмнобиље; 2.166 ha (7,73%), поврће; 2 ha (0,0071%), индустријско биље; 221 ha (0,79%) остало	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	3,62 ха	рзс***

Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	нема пољопривредног земљишта обухваћеног комасацијом	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	нема пољопривредног земљишта обухваћеног неким видом удруживања	Интерни
Број пољопривредних газдинстава којана во дњавају КПЗ	580	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	0	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	242	рзс***
Површина пољопривредног земљишта државној својини на територији АП(20) (ha)	1.812.163 ha	Интерни
Површина пољопривредног земљишта државној својини којаседаје у закуп (ha):	650,13 ha	Интерни
- физичка лица (%)	650.13ha	Интерни
- правна лица (%)	0 ha	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	8.728 говеда; 10.765 свиња; 24.196 оваца и коза; 56.782 живине; 15.560 кошница пчела	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	3.447 трактора; 19 комбајна; 9.736 прикључних машина	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	10.387	рзс***
хладњаче, сушаре, стакленици и пластеници (број)	13 хладњача; 278 сушара; 4 стакленика; 655 пластеника	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	7.041 ha (6.701 ПГ), минерална ђубрива; 3.721 ha (5.131 ПГ), стајњак; 4.455 ha (6.716 ПГ), средства за заштиту биља	рзс***
Број чланова газдинства стално запослених на газдинству:	и 19.300	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству управног лица/предузетника) (ha)		рзс***
Годишња радне јединице (број)	13.419	рзс***
Земљорадничке задруге удружења пољопривредника (број)	и 9	Интерни
Производња пољопривредних производа (количина):		
- биљна производња (t)	60.000 до 80.000 кромпир; око 2.000 кукуруз; око 1.000 пшеница; око 2.000 шљива; око 700 јабука; око 12.000 малина	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	око 7.000.000 литара млека; око 1.000 тона меса; око 100 тона меда;	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева (26) (km)	404 km	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	7; 8.092	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	5.789	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	3.130	рзс*

Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м ³)	1.181 хиљ.м ³	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м ³)	-	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	1 хидроцентрала која не ради термoeлектрана нема трафостаница 267	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	1 предшколска установа; 11 основних и средњих школа; високих школа и факултета нема	рзс*
Број становника на једног лекара	694	рзс*
Број корисника социјалне заштите	1283	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	19.378 (на газдинству физичких лица: 19.260+на газдинству правног лица/ предузетника: 40+ у привредним друштвима: 78)	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности (30) (број)	1.667	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	14.040 домаћих туриста; 1080 страних туриста 52.378 ноћења домаћих туриста; 3.144 ноћења страних туриста	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	ПССС Краљево	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	Број одабраних пољопривредних газдинстава која се интензивно прате више пута годишње је 45. Број осталих пољопривредних газдинстава која се укључују у саветодавни систем на другачији начин, углавном преко учешћа на групним предавањима је 200-250 годишње.	ПССС

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ИВАЊИЦА
01 Број: 06-16/2023

У Ивањници, 25.05.2023. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ

Владимир Бојановић
